

Spillkråka

Spillkråka är en nyckelart i skogliga miljöer vars övergivna bohål utnyttjas av såväl flera andra hålhäckande fågelarter som mård och fladdermöss. Den förekommer i större skogsområden men också i blandade landskap där skogen utgör dungar omväxlande med öppen mark. Spillkråkan behöver grova träd, främst tall, asp och bok som boträd. Stannfågel.

Ekologiska krav

Spillkråkan häckar i barr- eller blandskog och i södra Sverige även i ren lövskog, t.ex. i bokskog. Varje par utnyttjar 400–1000 ha skog beroende på skogens kvalitet. I optimal biotop med gammal blandskog i södra Sverige finns betydligt tätare populationer, upp till 1 par per 100 hektar. Förekommer såväl i naturskogsområden som i trakter med intensivt skogsbruk, och även där skogen förekommer som utspridda större dungar i öppen mark. Fragmentering verkar inte vara ett stort problem för arten om bara skogen har hög kvalitet.

Spillkråkan behöver grova, levande eller döda träd (diameter >30 cm i brösthöjd för asp och >40 cm för tall och bok) som den kan hacka ut sitt bohål i. Spillkråkan utnyttjar såväl tidigare bohål, som särskilt uthackade sovhål för att övernatta. Den häckar relativt ofta även i gamla bohål. Asp är det vanligaste boträdet, men häckningar hittas även ofta i tall och i sydligaste Sverige även i bok. De utnyttjade tallarna är oftast gamla (uppgifter om medelålder 115 år i Småland och 239 år i södra Norrland). Födan utgörs av insekter, med vedlevande skalbaggar samt stackmyror och hästmyror som särskilt viktiga inslag. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar och på marken, inte sällan på hyggen.

Spillkråkan är en nyckelart i skogen vars bohål utnyttjas av en mängd djurarter. De gamla hålen är ofta boplatser för arter som salskrake, knipa, skogsduva, pärluggla, mård och fladdermöss. Slaguggla och hökuggla häckar ofta i högstubbar som brutits av i höjd med ett gammalt spillkråkebo.

Utbredning och regionala skillnader

Sparsam häckfågel i främst barr- och blandskog i hela landet utom i fjälltrakterna och de mest utpräglade slättbygderna. Den har glesare populationer i Norrlands inland.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Brist på lämpliga boträd.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Hänsyn ska tas mot boplatser i form av grova träd.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från boplatser under perioden 1 mars–30 juni.
- Lämna alltid träd med bohål av spillkråka eller andra hackspettar.
- Gynna asp och andra lövträd vid röjning och gallring.
- Spara grov tall och asp som hänsynsträd. Ställ gärna hänsynsträden i grupp för att motverka att de blåser ner.
- Spara alltid högstubbar och annan död, stående ved vid avverkning.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Frihugg grova tallar.
- Gallra fram aspar i blandskogsbestånd för att gynna uppkomsten av grov asp.
- Spara yngre aspar som framtida boträd.
- Skapa stående död ved, till exempel genom ringbarkning.
- Spara äldre tall, asp och bok i bryn mot öppen mark som åkrar, vägar och våtmarker.
- Undvik stubbrytning och uttag av GROT.
- Gynnas av bränder och naturvårdsbränningar.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande spillkråka är i normalfallet inte i behov av områdesskydd.

Gör däremot gärna avsättningar kring boträd i äldre bestånd med stort inslag av äldre asp, samt i tallskog av naturskogskaraktär.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo- och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKSFS 7:8).
- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a§).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, äldre hållmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, yngre brandfält, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd (rovfågelsbon), kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22)
- Skörda inte stubbar på blöt-fuktig mark, kraftigt lutande mark. I normalfallet ska man också avstå från stubbskörd på finjordsrik mark (SKSFS 7:27).

Lästips

Artfakta för spillkråka. ArtDatabankens webbplats
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100049>

Populationsstorlek: 25 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 37 %

2001–2012: minskning 21 %

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Ja